

Bezoekadres: Stadhuis Coolingsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: of.scheidel@rotterdam.nl
Inlichtingen: Ciska Scheidel
Telefoon: 06-12648187

Aan de Gemeenteraad

Portefeuillehouder: H.M. de Jonge
Dienst: Cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Ons kenmerk: 16MO0

Datum: "BGS vult datum in"

Betreeft: Programma 'Elke jongere telt.
Programma Risicjongeren 2016-2020'.

Onderwerp:

Programma 'Elke jongere telt. Programma Risicjongeren 2016-2020'.

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Rotterdam investeert in deze collegeperiode met tien programma's in het kansrijker, veiliger en gezonder opgroeien van jeugd in de stad. Dit beleid is beschreven in 'Rotterdam Groeit: Beleidskader jeugd'. Daarin is ook een programma risicjongeren aangekondigd. Met dit programma 'Elke jongere telt. Programma Risicjongeren 2016-2020' sluiten we ook aan bij het Beleidsplan Jeugdhulp 2015-2018 en het WMO-kader Rotterdam 2015 'Rotterdamers voor elkaar'. Daarnaast is er een nauwe verbinding met programma's zoals 'Leren Loont! Rotterdams Onderwijsbeleid 2015-2018', het 'Jongeren aan de slag 2015-2018. Rotterdams actieprogramma tegen Jeugdwerkloosheid', het 'Programma jongerenoverlast en jeugdcriminaliteit 2015-2018 Stok achter de deur'.

Met dit programma bieden we risicjongeren de hulp die zij nodig hebben om hun eigen toekomst zoveel mogelijk zelfstandig en succesvol vorm te geven. Dit programma biedt geen allesomvattende aanpak. We kiezen ervoor om de meest prangende kwesties voor risicjongeren aan te pakken. Daarbij nemen we maatregelen over de gebieden werk, school, zorg en veiligheid heen. De aanpak van risicjongeren is een kwestie van lange adem. Om die reden is er gekozen voor een looptijd tot 2020.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Met het programma worden de volgende toezeggingen afgedaan:

- aa 15bb3466: Wethouder de Jonge zal onderzoek doen naar uitschrijvingen GBA door 18+ jongeren en daarover rapporteren en zonodig met maatregelen komen;
- ab 15bb2898: De wethouder zal bij het programma risicjongeren komen met een uitgebreide analyse van de verschillende groepen jongeren waarover het gaat.

Toelichting:

Aanpak risicjongeren

Risicjongeren hebben te maken met problemen op de vier gebieden school, werk, zorg en veiligheid. Voor deze groep sluit de reguliere aanpak en begeleiding onvoldoende aan bij hun specifieke behoefte en situatie. Ondanks alle verbeteringen in de afgelopen jaren, is er vaak nog onvoldoende samenhang tussen de hulp vanuit school, werk, zorg en veiligheid. Daarom zetten we binnen dit programma in op maatregelen die specifiek deze groep extra sturing geeft en daarbij tegelijkertijd ondersteunt. Deze maatregelen gelden ook voor jongeren die – als we

Blad: 2/5
Datum: "BGS vult datum in"
Kenmerk: 14MOO

niets doen – grote kans lopen om binnen afzienbare tijd tot de groep risicojongeren te gaan behoren.

We kiezen bewust voor maatregelen die niet ophouden bij de grens tussen bijvoorbeeld zorg en veiligheid of tussen onderwijs en werk. We kiezen voor maatregelen over deze en andere gebieden heen. Maatregelen en aanpakken in andere programma's en binnen de reguliere aanpak kunnen bijdragen aan het verbeteren van de situatie van de risicojongeren.

Doelgroep risicojongeren

Risicojongeren hebben te kampen met een opeenstapeling van problemen op de gebieden school, werk, zorg en veiligheid. Hierdoor lopen ze een risico voor zichzelf (schooluitval, schulden, etc.) en/of vormen een risico voor anderen (overlast, criminaliteit). Het gaat bijvoorbeeld om tienermoeders met problemen, jongeren die licht verstandelijk beperkt zijn en in de problemen raken, jongeren die hun school niet afmaken omdat de situatie thuis beroerd is en ze zelf ook problemen hebben of jongeren zonder startkwalificatie die leven in armoede en zich wenden tot criminaliteit.

Risicojongeren worden met verschillende termen aangeduid zoals kwetsbare jongeren, overbelaste of probleemjongeren. In dit programma kiezen we voor de term 'risicojongeren'. Bij risicojongeren is er altijd sprake van multiproblematiek op de verschillende gebieden. Het gaat om ongeveer 7000 jongeren in Rotterdam tussen de 12 en 27 jaar.

Het resultaat

We gaan voor deze risicojongeren barrières wegnemen die nu de aansluiting tot de arbeidsmarkt of school verhinderen. Onze aanpak moet hen in staat stellen uiteindelijk zo veel mogelijk zelfstandig en op eigen kracht aan zijn of haar toekomst te (blijven) werken. We bieden risicojongeren een toekomst met perspectief, geven richting, maar stellen ook grenzen.

Het vraagt vaak lange adem om risicojongeren in staat te stellen zo goed en zelfstandig mogelijk aan hun toekomst te kunnen werken. Dat resultaat is niet van de ene op de andere dag bereikt. Door middel van de maatregelen en acties binnen dit programma, willen we dat:

- Elke risicojongere de hulp en ondersteuning krijgt die nodig is.
- Meer risicojongeren die nu niet naar school gaan, wel een opleiding volgen. En dat de jongeren die wel naar school gaan, hun schoolcarrière daadwerkelijk met een startkwalificatie afronden.
- Meer risicojongeren die nu nog een uitkering ontvangen, aan het werk gaan. En dat we de jongeren die nu geen werk of uitkering hebben, eventueel via een uitkering richting een baan begeleiden.
- Minder risicojongeren in aanraking met justitie en politie komen en minder jongeren waarbij dit al één of meerdere keren is gebeurd, opnieuw in crimineel gedrag vervallen.

Drie overkoepelende maatregelen en vijf speerpunten

De aanpak is geïnspireerd op de risicojongere zelf en zijn leefwereld. We richten onze maatregelen op een aantal specifieke problemen waarvan we weten dat risicojongeren daar de meeste last van ondervinden. Dit resulteert in een drietal overkoepelende maatregelen, aangevuld met extra acties, die we binnen vijf speerpunten uitwerken.

Drie overkoepelende maatregelen

1. 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur' op alle gebieden

Binnen het stelsel van zorg, welzijn en jeugdhulp werken we vanuit '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'. De aansluiting van het domein zorg met de gebieden school, werk en veiligheid kan beter. Daarom gaan we voor '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur' op alle gebieden: over de volle breedte. Deze aanscherping van onze werkwijze laat zich vooral gelden bij (jeugd)reclassering en nazorg na detentie en de werkwijze van het Jongerenloket. Bij het

Jongerenloket voeren we een verbrede intake in en verbreden we de rol van de jongerencoaches.

2. **Elke jongere een mentor**

Elke risicjongere moet altijd en voor lange duur op iemand terug kunnen vallen: zijn of haar mentor. De mentor neemt niet de rol van casusregisseur, ouder of hulpverlener over, maar vult deze juist aan. De mentor is bij voorkeur iemand vanuit de eigen omgeving zoals een oom, tante, oma, leraar.

3. **Het JongerenDOK**

We richten het JongerenDOK in waar (subsidie)aanvragen, initiatieven vanuit hulpaanbieders en anderen én bestaande geldstromen rond kwetsbare en risicjongeren samenkomen.

Vijf speerpunten

1. **Een onbelemmerde overgang van 18- naar 18+**

Doordat elke jongere die jeugdhulp heeft, op maximaal 16,5-jarige leeftijd een Toekomstplan krijgt, kunnen we hulp ook na het 18de jaar naadloos laten aansluiten. We maken hierdoor een nieuwe intake overbodig voor een Wmo-arrangement. Bovendien combineren we vanaf 2018 de inkoop van jeugdhulp, welzijn en Wmo-arrangementen. Wanneer een jongere na zijn 18de jaar geen hulp meer wil, neemt het wijkteam alsnog contact op na het 18de jaar om daar zeker van te zijn. We richten ons ook op de huisvesting voor risicjongeren vanaf hun 18de. Ten slotte verruimen we de leeftijdsgrens voor het Centraal Onthaal Jongeren en breiden de dienstverlening van het Jongerenloket uit. Op den duur kunnen jongeren tot hun 27de jaar terecht voor alle hulp en begeleiding bij de jongerencoaches van het Jongerenloket.

2. **Alle risicjongeren blijvend in beeld**

We willen risicjongeren én jongeren die het risico lopen tot die groep te gaan behoren, in beeld houden om hen goed te kunnen ondersteunen. We zorgen voor sluitende overdrachtmomenten en voor begeleiding door jongerenwerkers tijdens de vier weken zoekperiode voor een uitkering. Daarnaast voeren we een selfie-intake in.

3. **Een schoolcarrière die werkt**

We zetten de succesvolle aanpak om uitval en voortijdig schoolverlaten te voorkomen voort en scherpen deze aan. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden om onnodige schoolwisselingen te vermijden en de betrokkenheid van ouders te vergroten. Ten slotte zetten we in op de begeleiding naar werk.

4. **Richting een schuldenvrije toekomst**

We verbeteren de samenwerking tussen onderdelen van de schulddienstverlening, kiezen voor langdurige individuele begeleiding, en voeren budgetbeheer basis in voor jongeren. Daarnaast onderzoeken we tijdelijke incassobevriezing en de relatie met schulden door leenfaciliteiten (met name op mbo). Ook voeren we een social marketing onderzoek uit naar het preventieaanbod.

5. **Terug op de rails**

We verminderen de kans op terugval in crimineel gedrag door op zoek te gaan naar vernieuwende werkwijzen en alternatieve maatregelen waarbij het civiele recht optimaal benut wordt. We laten de nazorg al tijdens detentie beginnen en zoeken naar een werkwijze waarbij leeftijdsgrenzen niet belemmeren. We starten met een pilot Terugkeer naar elders.

Monitoring: hoe meten we succes?

Het succes en het effect van de maatregelen en acties binnen dit programma, leiden we af aan de hand van indicatoren op de vier gebieden: school, werk, zorg en veiligheid. Deze indicatoren nemen we op in de monitor Risicjongeren. Dit zijn bestaande indicatoren. Denk daarbij aan indicatoren uit de 'De staat van het onderwijs', 'De staat van de jeugd' en de 'Monitor Sociale domein'. Daarnaast benutten we de monitor Informatiegestuurd Werken, die vanuit Jongeren aan de Slag is gestart. De totale set van indicatoren geeft een beeld van hoe het gesteld is met (risico)jongeren. Het gewenste maatschappelijk resultaat lezen we aan het

Blad: 4/5
Datum: "BGS vult datum in"
Kenmerk: 14MOO

totale beeld dat de indicatoren laten zien. Binnen de monitor volgen we ook hoe de groep risicjongeren zich verhoudt tot het totaal aantal Rotterdamse jongeren.

Afdoening toezegging

Met het programma worden de volgende toezeggingen afgedaan:

- a) 15bb3466: Wethouder de Jonge zal onderzoek doen naar uitschrijvingen GBA door 18+ jongeren en daarover rapporteren en zonodig met maatregelen komen.
- b) 15bb2898: De wethouder zal bij het programma risicjongeren komen met een uitgebreide analyse van de verschillende groepen jongeren waarover het gaat.

Ad a): Er is onderzoek gedaan naar het aantal uitschrijvingen uit het Basisregister Personen. In 2014 zijn 1993 Rotterdamse jongeren tussen de 12 en 27 jaar uitgeschreven uit het BRP en vertrokken met onbekende bestemming. In de jaren daarvoor lag dit aantal hoger (2012: 3696 jongeren). In de eerste helft van 2015 gaat het om 623 jongeren. Het is niet bekend, of in 2015 wederom sprake is van een daling. De daling wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat het steeds moeilijk is om je uit te schrijven. De regels zijn strenger, en ook wordt grondig onderzoek uitgevoerd voordat iemand uitgeschreven wordt. Een deel van deze jongeren staat later weer ingeschreven. In de periode 2008 tot en met 2014 gaat het om ongeveer de helft van het aantal jongeren.

Op basis van deze cijfers stellen we voor de toezegging als afgedaan te beschouwen.

De cijfers zeggen evenwel niet of de uitgeschreven jongere daadwerkelijk Rotterdam hebben verlaten. Met het aantal uitschrijvingen uit het Basisregister Personen hebben we met andere woorden geen zicht op het aantal spookjongeren. Spookjongeren staan niet als inwoner van Rotterdam geregistreerd, maar bevinden zich hier wel. Het gaat om jongeren die zich hebben uitgeschreven maar hier nog verblijven. Daarnaast gaat het om jongeren die zich hier hebben gevestigd, maar zich nooit hebben ingeschreven.

Om hier zicht op te krijgen werkt Rotterdam samen in een landelijk project waarin de zogenoemde adreskwaliteit wordt onderzocht. Nagegaan wordt of uitschrijving ook daadwerkelijk tot vertrek heeft geleid. In de loop van 2016 verwachten we meer zicht te hebben op de bruikbaarheid hiervan voor risicjongeren. Daarnaast wordt in de toekomst de vergelijking tussen stedelijke en landelijke bestanden verbeterd. Hierdoor krijgen we inzicht in het aantal jongeren dat uit Rotterdam zonder bestemming vertrokken is en zich vervolgens in een andere gemeente vestigt. In de eerste voortgangsrapportage Risicjongeren zal ik u over de voortgang nader informeren.

Ad b) Er is een analyse gemaakt van de verschillende groepen jongeren die deel uitmaken van de groep risicjongeren. In het programma zijn de groepen kort gedefinieerd. Een uitgebreide definitie is als bijlage bij deze brief toegevoegd.

Met de monitor Risicjongeren is er meer zicht op het aantal risicjongeren. Er zijn ongeveer 7000 Rotterdamse risicjongeren tussen 12 en 27 jaar (2012: 7130, 2013: 6830). Zij hebben weinig werk (<12 uur), of een uitkering of geen van beiden. Daar bovenop is sprake van multiproblematiek op het gebied van school, zorg en veiligheid. Bij problemen op tenminste twee domeinen spreken we in dit programma van een risicjongere.

Voortgangsrapportage

Jaarlijks rapporteren we over de uitvoering van de maatregelen in dit programma. Daarbij benutten we de uitkomsten van de Monitor Risicjongeren en overige onderzoeken. Voor zover mogelijk sluiten we aan bij de rapportages in het kader van Rotterdam Groeit; Beleidskader Jeugd'.

Blad: 5/5
Datum: "BGS vult datum in"
Kenmerk: 14MO0

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Er zijn geen juridische consequenties verbonden aan de maatregelen in dit programma. De maatregelen passen binnen de verordeningen rond zorg, welzijn en jeugdhulp en sluiten aan bij vigerende wetgeving.

Voor risicojongeren is binnen de bestaande meerjarenbegroting in 2016 ruim € 15 miljoen beschikbaar en vanaf 2017 ruim € 14 miljoen per jaar beschikbaar. Het gaat om bedragen vanuit het voormalige Participatiebudget, de decentralisatie-uitkering Jeugd, budgetten die beschikbaar zijn gesteld in het collegeprogramma # Kendoe voor jeugd en de beschikbare middelen voor het Nieuw Rotterdams Welzijn.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

De burgemeester,

Ph.F.M. Raets

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Programma 'Elke jongere telt. Programma Risicojongeren 2016-2020'
- Bijlage definitie Risicojongeren maart 2016